

s. in. Šobota

VTEI

VODOHOSPODÁŘSKÉ TECHNICKO-EKONOMICKÉ INFORMACE

ABE

VÝZKUMNÝ ÚSTAV VODOHOSPODÁŘSKÝ · PRAHA-PODBABA

1969 / č.1

O B S A H

- strana 1 až 31 Informace o úkolech vodohospodářských organizací v r.1969
- 32 Josef Bednář : Český odborový svaz pracovníků vodního hospodářství
- 34 inž. A. Jambor - inž. A. Ladecký :
Chcete být " vlastníky "
Vážskéj kaskády ?
- 35 inž. J. Lauerman a V. Pšenčík :
Významný úspěch vodohospodářských filmů

R O Č N Í K 11

Vydává Výzkumný ústav vodohospodářský z pověření ministerstva lesního a vodního hospodářství

Určeno pracovníkům rozvoje vodního hospodářství, vodohospodářských podniků, zlepšovatelům a novátorům

Vychází měsíčně

Redakční rada : J. Bednář, dipl. techn. (předseda), inž. P. Bratka, inž. J. Hrubec, S. Kozumplík, J. Krupička, prom. knih., K. Kudrna, inž.dr. J. Kurka, J. Kváča, inž. A. Ladecký, inž. J. Lauerman, inž. O. Melzer, CSc., inž. A. Nejedlý, CSc., inž. J. Růžička, inž. V. Sadílek, inž. V. Sotorník, CSc., inž. J. Souček, CSc., J. Šebesta, inž. P. Šimkovic, inž. J. Zolman

Redaktorka : I. Duhová

Redakce : Výzkumný ústav vodohospodářský, Praha 1 - Staré Město, Dlouhá tř. 11, tel. 605 82

Tisknou Středočeské tiskárny, n.p., provozovna 18

Vyšlo v lednu 1969

Cena 3,50 Kčs

TOTO ČÍSLO PŘINÁŠÍ INFORMACE
O ÚKOLECH NĚKTERÝCH VODOHOSPO-
DÁŘSKÝCH ORGANIZACÍ VŠECH STUPŇŮ
V ROCE 1969
V KONCEPCI JEJICH ŘEDITELŮ

~~~~~

Inž. Evžen Řehoř, vedoucí odd. vodovodů a kanalizací
ministerstva lesního a vodního hospodářství

Vede-li nástin hlavní problematiky nastávajícího roku 1969 v současných složitých podmínkách k důkladnému zamýšlení, je k tomu nezbytné správné zhodnocení uplynulého roku 1968 skutečně obtížnou úlohou.

Základní sociální a politické důsledky polednové politiky byly zaměřeny v národohospodářské oblasti především ke změnám soustavy řízení a k snahám o obnovu ekonomické rovnováhy. Tyto úkoly se staly jednou z hlavních náplní Akčního programu KSČ i programového prohlášení vlády, dodnes v plné míře platí a jsou jedinou možnou cestou dalšího vývoje našeho národního hospodářství.

Důslednou realizací těchto zásad musí i vodní hospodářství přispět svým významným podílem ke konzolidaci poměrů a rozvoji ekonomiky jako základu pro zvyšování životní úrovně obyvatelstva a dlouhodobého výhledu ČSSR.

Nesporným úspěchem polednového vývoje u nás byla aktivizace sil společnosti. Svůj kladný postoj k tomuto dění vyjádřili i vodohospodářští pracovníci jak z oborových podniků vodních toků, tak ze zdravotně vodohospodářských provozů, výzkumníci, projektanti i rozvojoví pracovníci. V akčních programech svých podniků i celého vodního hospodářství nastínili nejvážnější problémy i způsoby jejich řešení, které mají vést k splnění hlavního cíle - dalšího rozvoje socialistické společnosti v ČSSR. Aktivizace vodohospodářských pracovníků však nesmí končit vytyčením

těchto úkolů - musí mít dosti sil i k jejich postupné realizaci. Dnes je již zřejmé, že to není možné bez ekonomické reformy. Tato reforma není v národním hospodářství dosud v příliš pokročilém stadiu, ve vodním hospodářství je prakticky v počátcích. Přesto je nutností a jedním z hlavních úkolů programu vodního hospodářství.

Nosným realizačním článkem těchto snah jsou především provozní složky. Je-li obor vodních toků organizačně vyvinut, je rok 1968 i počátkem nové aktivity a vývojově užší spolupráce v oboru vodovodů a kanalizací. Doposud není zcela úspěšné hospodářské osamostatňování organizací vodovodů a kanalizací.

Rozhodnutí o vytvoření podnikové sféry v tomto oboru je jedním z nejdůležitějších úkolů dalšího rozvoje celého odvětví. Toto rozhodnutí by mělo padnout nejpozději v průběhu roku 1969, kdy se formulují a přijímají důležitá zákonodárná opatření (zákon o podniku, o NV atd.) a kdy se utváří cesta na řadu dalších let. Zvyšování účelné pravomoci a zainteresovanosti podniků probudí zájem kolektivu o výsledky hospodaření. Plný úspěch může mít tato cesta jen tehdy, když budou především pracovníci podporovat hospodářskou politiku prosazovanou po lednu 1968 KSČ a vládou.

Přes snahu o úspěšné vytváření podmínek pro rozvoj vodního hospodářství v minulých letech čeká ještě řada naléhavých úkolů k dořešení. V proporcích, které polednová politika, akční program KSČ a programové prohlášení vlády utně vyvolávají k urychlenému uskutečnění, jsou obsaženy koly, které nejlépe vyvstanou srovnáním dosavadního stavu a výsledků ve vodním hospodářství za posledních 20 let.

Do roku 1958 vzhledem k převažujícím energetickým zájmům, byl větší podíl investic orientován na budování velkých vodních děl. Počínaje rokem 1959 se těžiště investic zájmu přesouvá na zajišťování potřebného množství vody pro obyvatelstvo, průmysl a zemědělství, na tvorbu život-

ního a přírodního prostředí, na zlepšení čistoty vod a na ochranu před povodněmi.

V letech 1948 - 68 dosáhl rozsah vodohospodářských investic (kromě průmyslových) částky 27 miliard Kčs. Výstavbou vodárenských nádrží a nových vodovodů se zvýšil počet obyvatel zásobených vodou v domech zapojených na veřejnou vodovodní síť z 5 milionů v roce 1948 na 7,7 milionů v r. 1966.

Procento obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů se tím zvýšilo ze 40 % na 53,6 %. Bylo dosaženo zvýšení dodávky pitné vody na osobu a den ze 153 litrů na 224 litrů. Výroba pitné vody dosáhla v roce 1967 téměř 800 mil. m³. Rovněž podíl obyvatel používajících městskou kanalizační síť vzrostl na 43,9 % celkového počtu obyvatelstva. Nutnost dalšího zvyšování tak významných kulturních a technických ukazatelů je nerozlučně spjata s jednou ze základních funkcí vodního hospodářství v souladu s rozvojem socialistické společnosti.

Dostatek kvalitní pitné vody se stává nejen u nás, ale i v řadě vyspělých států limitujícím činitelem rozvoje národního hospodářství. Kredit společenského faktoru vody, jako nenahraditelné suroviny, stále stoupá a stane se limitem při ovlivňování a rozmisťování výrobních sil v rozhodujících oblastech státu i v celostátním měřítku a jednou z podstatných podmínek kulturního života vůbec.

Zvyšování potřeby kvalitní vody pro obyvatelstvo je prozatím i při stále se zhoršujících přírodních podmínkách a enormním růstu potřeby vody řešitelné, ale technicky náročnější a ekonomicky nákladnější. Od určitého období, které v některých oblastech státu není příliš vzdáleno, dělá potom opatření vhodných zdrojů základní obtíže.

Vývoj hlavních ukazatelů, charakterizujících rozvoj vodovodů v příštích letech, dokumentují nejvýstižněji tyto údaje:

Pro zásobování z veřejných vodovodů se předpokládá odběr povrchové vody v roce 1980 v množství kolem 700 mil. m³, tedy proti roku 1966, kdy tento odběr činil 250 mil. m³, je to vzrůst téměř trojnásobný, což svědčí nejen o značném vzrůstu potřeby pitné vody, ale i o zvětšování podílu povrchové vody pro zásobení pitnou vodou.

Jestliže v roce 1967 v ČSSR byla specifická potřeba vody na osobu a den 285 litrů (vypočteno z vyrobené vody), má stoupnout do roku 1980 asi na 340 litrů. Spolu s tímto růstem, který představuje pouze konečný efekt technologického procesu ve vodárenských zařízeních, musí úměrně vzrůstat četnost a účinnost technologických zařízení. Na příklad potřeba trubního materiálu pro vodárenské účely musí v souladu s potřebnými rozvody pitné vody stoupat asi o 1400 až 2000 km ročně.

Dále se předpokládá, že v letech 1968-1980 bude vybudováno 260 - 350 úpraven vody, z toho nejvíce o výkonu 10 až 100 l/s. Bude třeba asi 500 samostatných vodárenských čerpacích stanic. Pro jednotlivé kraje to znamená, že 57 % až 87 % obyvatel bude zásobováno pitnou vodou z veřejných vodovodů (kromě hlavních měst); v průměru 71,9 % v roce 1980 z dnešních 53,6 %. Není třeba vodohospodářským odborníkům dále odvozovat nárůst potřeby pracovních sil a tomu odpovídající novou techniku; ukazatele, které zcela zákonitě a objektivně bude nutno postupně uplatňovat v ročních i dlouhodobých plánech.

Obdobně je tomu i na úseku kanalizací a čistíren odpadních vod:

Koncem roku 1967 bylo ve správě vodního hospodářství 343 městských kanalizačních čistíren odpadních vod, ve zdravotnických zařízeních bylo v té době 210 čistíren odpadních vod a v ostatních resortech asi 980 čistíren. Celkem bylo v ČSSR v provozu 1 550 čistíren.

Uvedený počet čistíren zajišťuje v zařízeních spravovaných vodohospodářskými organizacemi čištění asi 47% z celkového množství odpadních vod vypouštěných do veřejných kanalizací.

Do roku 1970 se má počet městských a společných čistíren zvýšit na 378 (objem čištěných odpadních vod stoupne téměř na dvojnásobek) a nemocničních čistíren v téže době o 41 objektů.

Obdobně se předpokládá nárůst do roku 1980 v souladu s plánovaným růstem podílu obyvatel připojených na kanalizační síť a počtu městských a společných čistíren odpadních vod o dalších 230 zařízení. Těžiště výstavby se přesune do kategorie středních a malých čistíren. Kromě toho je však nutno uvažovat postupnou modernizaci a rekonstrukce stávajících čistíren. Je logické, že všechny tyto úvahy jsou vázány na možnosti finanční, materiálové, organizační apod.

Řešení komplikovaných otázek předpokládá nejen zvážení nových způsobů práce vodohospodářů v podnicích, ale důsledné zavádění a prohlubování k tomu potřebné ekonomiky. Tyto změny je pak třeba promítnout i do úvah o optimálním organizačním uspořádání oboru vodovodů a kanalizací.

Přes určité neúspěchy, které se zatím nepodařilo překlenout, se zdá, že kádr vodohospodářů i v roce 1968 plnil s úspěchem své úkoly, že význam vodního hospodářství dále stoupl a že úcta k práci, která vytváří užitečné a potřebné hodnoty, se zvýšila.

Je třeba všem vodohospodářům za jejich úsilí v minulém, historicky tak významném roce vyslovit upřímný dík.

V příspěvku se neuvádějí úkoly vodních toků v ČSSR, protože je již popsal v č.1/68 VTEI bývalý ministr s. Josef Smrkovský.

Vytypovat hlavní úkoly Státní vodohospodářské inspekce pro rok 1969 není lehké. Neznamená to však, že bychom naši činnost neplánovali, nebo že bychom dokonce nevěděli, které problémy na úseku čistoty vod jsou nejnaléhavější a které je tudíž třeba řešit nejdříve. Složitost plánování naší činnosti spočívá v široké paletě úkolů, z nichž plánovat lze jen část, druhá část - v některých časových obdobích větší - se předvídat nedá (havarie apod.).

Bývalo zvykem, že se za hlavní úkoly považovalo zpracování technicko-ekonomických koncepcí, celostátních rozborů stavu a vývoje oboru a zpráv pro nadřízené orgány. Zpracování těchto materiálů bylo možné dobře naplánovat a ve většině případů dodržet i uložené termíny k jejich předložení. Nechci tvrdit, že by tyto práce byly zbytečné (materiálů jsme zpracovali spoustu), ale s ohledem na dosavadní zkušenosti zastávám názor, že bychom jim měli přece jen přikládat menší důležitost než dosud a více se zaměřit na skutečné řešení konkrétních problémů.

V oblasti čistoty vod byla již přijata a částečně realizována řada zásadních opatření celostátního významu. Dosáhli jsme významného dílčího úspěchu: nepříznivé důsledky rozvoje průmyslu a odkanalizování sídlišť se omezily, v několika důležitých ukazatelích (BSK₅, NL, fenoly), v určitých lokalitách byl vzrůst znečištění zastaven. Jsem přesvědčen o tom, že v současné době je situace na úseku čistoty vod taková, že hlavním úkolem je důsledně prosazovat a vyžadovat plnění povinností, které vyplývají pro znečišťovatele ze zákona o vodním hospodářství koncepcie čistoty vod do roku 1980, jakož i z dalších dokumentů, jež byly u nás v poslední době přijaty. Tímto názorem je motivován i plán činnosti SVI na rok 1969. Hlavním úkolem Státní vodohospodářské inspekce v příštím roce bude vytvářet předpoklady k tomu, aby všem rozhodujícím znečišťovatelům, kteří vypouštějí nečištěné nebo nedostatečně čištěné odpadní vody (posuzováno podle zákona o vodním hospodářství),

byly uloženy termíny vodohospodářskými rozhodnutími ke snížení míry znečištění. Míra znečištění, která má být do určité lhůty dosažena, musí být stanovena objektivními ukazateli (množství odpadních vod za časovou jednotku a koncentrace znečišťujících látek). Podkladem pro tuto akci, zahájenou už v letošním roce, bude plán výstavby čistíren odpadních vod na léta 1971-75 s výhledem do roku 1980.

Dalším důležitým úkolem SVI bude prosadit odstranění závad na vybudovaných čistírnách, jehož I. etapa proběhla 1967 (prověřeno 392 čistíren) a II. etapa v roce 1968 (prověřeno kolem 240 čistíren).

Význam této činnosti spočívá nejen v tom, že provoz čistíren se po odstranění závad zlepšil, ale i v tom, že se získají údaje o kapacitě a efektu čistíren, což je velmi důležité pro bilancování znečištění.

V roce 1969 začne SVI také postupně zpracovávat pasporty vodních toků z hlediska čistoty vod. Cílem této práce je shromáždit a zpracovat (také graficky) dostupné údaje o jednotlivých zdrojích znečištění a vybudovaných čistírnách a na základě těchto podkladů upřesňovat plán výstavby čistíren do roku 1975, resp. do r. 1980.

Pasporty, které budou podkladem pro posuzování žádostí o povolení zvláštního užívání vody, bude SVI zpracovávat společně s vodohospodářskými orgány národních výborů a správ povodí.

Pokud se týká právních předpisů k ochraně vod před znečištěním, bude SVI v roce 1969 pokračovat v přípravě návrhu na rozšíření placení náhrad za vypouštění nečištěných nebo nedostatečně čištěných odpadních vod (rozšíření vl. vyhl. č. 16/1966 Sb.) a připravovat novelizaci směrnice pro činnost závodních a podnikových vodohospodářů. Na základě návrhů, které jsme objednali u ŘVT Praha, budeme v roce 1969 připravovat také novelizaci směrnice č. 74/1957 Ú.l. býv. ÚSVH o jakosti vody v recipientech a systém evidence zdrojů znečištění a čistíren odpadních vod.

Je zřejmé, že v roce 1969 by mělo dojít na úseku čistoty vod k dalšímu pokroku. Splnění vyjmenovaných úkolů bude znamenat další krok v řešení problému čistoty vod v našich zemích.

Výzkumný ústav vodohospodářský Praha má v plánu na r.69 23 úkolů státních, 102 resortních a 40 podnikových.

Nejdůležitější z nich jsou :

- v oboru čištění odpadních vod a využití kalů a odpadních látek :

výzkum čištění odpadních vod obsahujících tukové emulze, čištění odpadních vod textilních, škrobářenských, odpadních vod z umělé kůže, dále výzkum třetího stupně čištění odpadních vod, výzkum vyhnívání, využití a zneškodnění kalů, výzkum změn kvality vody v průmyslových okruzích,

- v oboru zásobování vodou a čistoty vod :

výzkum úpravy vody, výzkum procesů změny jakosti vody v tocích, nádržích a jejich využití v hospodaření s vodou, výzkum využití organických koagulantů jako nové úpravárenské techniky, výzkum komplexní úpravy a stabilizace vod s nízkou solností k zamezení koroze a vytváření inkrustací,

- v oboru hydrologie a hydrauliky :

výzkum přirozeného hydrologického režimu oběhu podzemních a povrchových vod ve významných oblastech, výzkum vlivu chlazení tepelných elektráren na vodní toky, rozdělení srážek na evapotranspiraci a tvorbu podzemních vod metodou komplexní bilance povodí, hydraulický výzkum nestacionárních jevů složitého tlak. systému s několika vyrovnávacími komorami, odstraňování prachu a plyných nečistot z ovzduší hydraulickými způsoby,

- v oboru ekonomiky vodního hospodářství :

rozběr postavení vodního hospodářství v národním hospodářství- porovnání současné teorie s poznatky vyplývajícími z experimentu, zhodnocení současného stavu úrovně vodohospodářských provozů.

V roce 1968 bylo vyřešeno celkem 40 úkolů státních a re-

sortních, v r. 1969 se plánuje vyřešení 36 úkolů státních a resortních.

Ekonomický přínos v r. 1967 byl 280 mil. Kčs. Rok 1968 není uzavřen a lze počítat rovněž se značnou částkou.

Výzkumný ústav vodohospodářský, Praha bude v r.1969 pokračovat v nastoupené cestě uplatňování ekonomiky v říze - ní vědeckovýzkumné činnosti v zájmu co možno nejvyššího využití výsledků vědy v praxi. Kromě vědeckého hodnocení bude věnována soustavná pozornost i ekonomickému a mimoekonomickému hodnocení výsledků v návaznosti na celoustavní hmotnou zainteresovanost. Nadále bude uplatňován zájem na úkolech podnikových, které mají pro národní hospodářství značný význam.

V souvislosti s tím bude upevňována spolupráce s výrobními organizacemi - dodavatelskými i uživatelskými. Podle zkušeností z minulých roků tato spolupráce výrazně umožňuje zkvalitnit výzkum i podílet se na jeho ekonomickém přínosu, případně zabezpečovat návratnost úkolů státních a resortních. Technicko-ekonomických informací bude třeba v souladu s tímto zaměřením mnohem více než dosud využívat k propagaci a nabídce výsledků vědy a techniky.

Základní podmínkou úspěchu výše uvedených cílů bude vyřešení otázky platů a odměn, zejména kvalifikovaných technických pracovníků. I když výzkum je nejrentabilnější ekonomickou činností vůbec, přece průměrné výdělky pracovníků ve výzkumu jsou jedny z nejnižších a je nejvyšší čas, aby se tato závažná nevýhoda, ne-li křivda, odstranila. V tomto smyslu bude třeba se spojit s ostatními vědeckovýzkumnými institucemi a společnými silami zajistit řešení. Je to v zájmu národního hospodářství, neboť výzkum tyto prostředky mnohonásobně vrátí.

Dalším specifickým problémem ústavu je nedostatek devisových prostředků, ať už jde o nákup přístrojů, laboratorní techniky nebo o potřebné cesty do zahraničí. Ústav je schopen tyto prostředky vyprodukovat, avšak nemá ani devisové

konto, ani subkonto. I tuto otázku bude třeba v následujícím roce řešit v zájmu nabízející se výhodné spolupráce se zahraničními institucemi.

Velkým úkolem ústavu v r.1969 bude organizační zajištění Mezinárodní konference o výzkumu znečištění vod, která se bude konat ve dnech 21. - 25. dubna v Praze. Toto organizační zajištění po odložení ze září 1968 zůstalo na starosti jen Výzkumnému ústavu vodohospodářskému v Praze.

Inž. Oldřich Vitha, Dr Sc., generální ředitel Ředitelství vodních toků v Praze

Od svého vzniku usiluje vedení Ředitelství vodních toků o aplikaci a zavedení nové soustavy řízení. Za krátkou dobu své existence oborový podnik se svými odštěpnými závody plně využil prostoru, který mu poskytly podmínky hospodářského experimentu. V roce 1967 se zvýšil stav zaměstnanců asi o 1000 lidí (asi o 45 %), při čemž vzrostla produktivita a efektivnost práce. Ve srovnatelných cenách se zvýšil objem údržby vodních toků a objektů na nich v roce 1967 proti roku 1966 více než třikrát; přitom objem vlastní stavebně montážní činnosti vzrostl více než dvakrát. Objem investiční výstavby se během dvou let téměř zdvojnásobil a plán r. 1967 byl překročen asi o 10 %. Byl dán podnět ke generální úpravě Státního vodohospodářského plánu a navržena moderní koncepce této úpravy. Významných úspěchů bylo dosaženo v organizaci povodňové ochrany. Během roku jsme zavedli vybírání náhrad za vypouštění nedostatečně čištěných odpadních vod. Podnik a závody se podařilo organizačně i hospodářsky stabilizovat. Bylo možné zvýšit výdělky pracujících a zlepšit péči o pracovní prostředí.

Podnik a závody dobře spolupracovaly s orgány, radami a předsedy národních výborů. Byly navázány kontakty s vysokými a středními školami, s výzkumnými ústavami a s ústavami ČSAV. Aktivní a dobrá byla i spolupráce s ostatními vodohospodářskými organizacemi, s našimi dodavateli stavebně montážních prací a odběrateli vody. S kladnými výsledky naší práce rostla i autorita a prestiž podniku a závodů.

V roce 1968 pokračoval rychlý rozvoj oboru jak po stránce kvantitativní, tak i kvalitativní. Byl sestaven rovněž plán technického rozvoje, který nemá dosud obdoby, smluvně byla zabezpečena jeho realizace. Bylo připraveno tříměsíkové

postgraduální studium, které bude zahájeno v letním semestru 1969.

Přes významné úspěchy naší organizace jsme teprve na začátku našich cílů a snah, které si postupně uvědomujeme, určujeme a upřesňujeme.

Další efektivní a rychlý rozvoj naší činnosti může však být zabrzděn, nepodaří-li se nám společně s pracovníky našeho ministerstva zpřesnit ekonomické nástroje řízení a prohloubit ekonomická i legislativní pravidla naší práce. Závažným úkolem nadále zůstává zjednodušení a zpřesnění vztahů mezi závody a ústředím a vztahů mezi oborovým podnikem a ministerstvem. Jde především o úpravu těchto podmínek, nástrojů a vztahů:

1. Je nutno upravit podmínky experimentu hospodářského řízení ŘVT Praha. Dosavadní podmínky nezabezpečují ekonomickou stabilitu a rozvoj podniku již od r. 1969. Při jejich stanovení v r. 1967 nebylo dostatečně přihlédnuto především ke skutečnosti, že uváděním staveb do provozu se v dalších letech podstatně zvýší odvodové povinnosti státu, že příjem z těchto nových staveb naběhne časově opožděně a že celkové příjmy ŘVT budou dočasně stagnovat vlivem podstatného zvýšení cen za vodu.
2. Je nutno zpřesnit ceny za vodu především jejich diferenciací podle způsobu jejího technologického použití (návrtná a nenávrtná voda), podle vstupní jakosti vody a podle bilanční napjatosti v místě odběru. Při ponechání dosavadních cen by došlo k deformacím v odběratelsko-dodavatelských vztazích, k neefektivním investičním opatřením u našich odběratelů a k neracionálnímu hospodaření s vodou.
3. Je nutno vypracovat a zavést nové zásady vodohospodářské politiky, které by vedly
  - k omezení státních dotací a k jejich přeměně na společenské poptávky financované státem,
  - k optimalizaci nákladů na využití vodních zdrojů a nákladů na technologické použití vody v průmyslových a zemědělských závodech a v dopravě,

- odběratele vody a vodohospodářských výkonů k účinné ekonomické garanci za jejich poptávku (vyvolávající výstavbu nových vodních děl a zařízení), aby nedocházelo k předinvesticím a k nízkému využití kapacit.

4. Je nutno postupně prohlubovat a rozšiřovat naše obchodní vztahy vůči energetice (zpřesnit nájemné za vodní elektrárny a převést je na cenovou konstrukci a úroveň), zemědělství (řešit otázku případně dotovaných cen závláhové vody) a říční dopravě. Zároveň je účelné usilovat o navázání obchodních vztahů se Státní pojišťovnou (při realizaci staveb určených k ochraně před povodněmi) a s organizacemi pro rekreaci a turistiku (při vytváření podmínek pro rekreaci u vody).
5. V připravovaném novém projektu organizace a řízení ŘVT je nutno zpřesnit dělbu práce a vztahy v oblasti vodohospodářského rozvoje a SVP, v oblasti investorské a inženýrské činnosti, v oblasti technicko-bezpečnostního dohledu, vodohospodářského dispečinku a povodňové ochrany s přihlédnutím k tomu, že tyto činnosti není účelné v plné míře osamostatnit nebo ponechat volným smluvním vztahům.
6. U většiny těchto činností je nutné precizovat na delší období vztahy mezi ŘVT a ministerstvem.

Zpřesníme normování a ceníky našich činností (provozní, stavebně montážní, projektové, chemických laboratoří a dílen, inženýrské, rozvojové apod.), aby bylo možno úkoly co nejpřesněji ekonomicky definovat a měřit, za jejich plnění hospodářsky odpovídat a podle toho určovat i spravedlivou odměnu za práci.

Navrhli jsme změnu organizační struktury, tj. vytvoření podniků z dosavadních odštěpných závodů a závodů z dosavadních provozních středisek správ povodí. Náš návrh vychází z poznatku, že správy povodí i obě specializované správy (SVR a SVV) již v údobí experimentu výrazně prokázaly svou podnikovou životaschopnost a možnosti dalšího rozvoje na úrovni podniku. Koncepce osmi podniků, tj. šesti správ po-

vodí a dvou specializovaných podniků, předpokládá technickou, ekonomickou a právní integraci. Jde tu zejména o nutné přerozdělování příjmů a nákladů i účelových fondů, komplexní organizaci povodňové ochrany, ústřední vodohospodářský dispečink, zajišťování bezpečnosti vodních děl a zařízení, řešení společných právních záležitostí, zajišťování dlouhodobé koncepce oboru v oblasti technické, ekonomické, právní atd. Navrhli jsme proto i strukturu integrujícího sdružení nalézajícího se v podnikové oblasti.

Předpokládáme, že tento návrh naše ministerstvo přijme a bude jej realizovat již od 1. ledna 1969.

Máme poměrně krátkodobé zkušenosti z hospodářského způsobu řízení našeho oboru. Jsme si však již jisti tím, že nejdůležitější podmínkou dalšího rozvoje jsou aktivní a vzdělaní lidé a že lidé se stávají schopnými osobnostmi tehdy, odpovídají-li za rozhodnutí, z nichž plyne ekonomický zisk nebo ztráta.

Stejnou jistotou je pro nás vědomí, že i v oblasti využití vodních zdrojů a v hospodáření s vodou jsou základní podmínkou společensky efektivního rozvoje správné vztahy mezi výrobou a spotřebou, tj. oboustranně rovnoprávné a aktivní vztahy mezi dodavateli a odběrateli vody nebo vodohospodářských výkonů. Jsme přesvědčeni, že v nové soustavě řízení, kdy průmyslové i zemědělské podniky budou daleko intenzivněji usilovat o minimalizaci svých nákladů a maximalizaci svých příjmů, by bez autoregulační úlohy obchodních vztahů mezi dodavateli a odběrateli vody došlo k podstatně horším podmínkám v hospodáření s vodou.

Zároveň si plně uvědomujeme, že kromě výrobních činností obsahuje naše pracovní náplň i nevýrobní činnosti, které však nelze od výroby vody technicky a technologicky oddělit. Nevýrobní všeúčinné účinky nelze často účinně technicky a ekonomicky měřit a jednoznačně optimalizovat (např. zdravotně-hygienické, urbanistické a krajinné požadavky a účinky na tvorbu přírodního prostředí) nebo nelze z části nebo zcela určit zainteresovaného odběratele (ochrana před povodněmi, rekreační možnosti na březích nádrží a uprave-

ných toků). K optimálnímu rozvoji všeúčinných účinků komplexních vodohospodářských děl a zařízení je proto nutno vypracovat zvláštní legislativní i ekonomická pravidla řízení a rozhodování, odpovídající zvláštnostem vodního hospodářství. Počítáme s tím, že v těchto všeúčinných činnostech se upraví naše hospodářské vztahy pomocí společenské poptávky státu.

Teoreticky zdůvodníme a budeme řešit všechny uvedené rozhodující ekonomické, organizační a právní úkoly, abychom mohli v praxi nejen zabezpečit společensky a ekonomicky efektivnější využití vodních zdrojů, ale i trvale stabilizovat hospodářský systém naší organizace.

Ústředním programovým cílem našeho programu je hospodářský způsob řízení podle podmínek, odpovídajících zvláštnostem našeho oboru. Tento cíl je v souladu s objektivními podmínkami současného postavení odvětví vodního hospodářství v národním hospodářství ČSSR a v souladu se zaváděním nové soustavy řízení a se zásadami socialistického podnikání.

Praktickou náplň našich vzájemných pracovních i osobních vztahů se stane princip socialistické demokracie. Bude uplatněn při výběru vedoucích pracovníků i kádrových rezerv, při tvorbě koncepce, při vzájemné kontrole práce a jejích výsledků, při vztazích mezi řídicím a řízeným pracovníkem. Naše osobní vztahy musí být nejen přátelské, ale i náročné, musí nabyt na vážnosti, musí být maximálně upřímné a spravedlivé, musí růst vzájemná úcta k práci, kterou konáme. Zároveň musí demokratický styl řízení trvale působit na to, aby z administrativy a řízení na úrovni podniku, závodu, střediska, odborů i oddělení vymizely deformace.

Nepřipustíme, aby vznikl strop pro uplatnění talentovaných pracovníků nečlenů strany a budeme vytvářet komplexní podmínky pro uplatnění a výchovu mladých pracovníků, mladé inteligence a zejména mladých dělníků. Pokusíme se o sjednocení zájmů všech pracovníků naší organizace, mladých i starších, dělníků i inteligence. Přejeme si, aby se rozvoj celé organizace stal i jejich osobní věcí a aby v organizaci rádi a radostně pracovali.

Prokážeme-li dobré výsledky práce, budeme-li dále získávat a vychovávat schopné aktivní pracovníky všech profesí, můžeme se stát dobrým příkladem pro bratrské vodohospodářské organizace, se kterými bychom mohli v budoucnosti vytvořit - budou-li si to přát - jednotnou komplexní vodohospodářskou integraci, samozřejmě s maximální pravomocí specializovaných podniků, ve které bychom mohli uzavřít technicky a ekonomicky jednotný proces výroby vody různé užitné hodnoty z hlediska jejího množství i jakosti.

Bude-li naše práce dobrá, máme šance vytvořit v odvětví vodního hospodářství velmi pokrokový model organizace a řízení.

Článek obsahuje hlavní téze akčního programu ŘVT Praha, který byl přijat v květnu 1968 radou ředitelů a podnikovým výběrem ROH

Josef Zítek, ředitel Hydrometeorologického ústavu v Praze

Činnosti hydrometeorologického ústavu v roce 1969 podstatně ovlivňují tyto skutečnosti :

- a) federelizace ČSSR,
- b) dočasný pobyt sovětských vojenských jednotek na území ČSSR,
- c) úspěšně probíhající výstavba regionálních útvarů (středisek) HMÚ a
- d) orientace na automatizaci výpočetních prací.

Zatímco první dvě skutečnosti je možné charakterizovat jako vlivy vnější s aspektem politickým, druhé dvě jsou důsledkem realizace dlouhodobého programu ústavu.

Federální uspořádání našeho státu si vynutilo rozdělení ústavu s celostátní působností na ústavy dva, jednoho pro české země se sídlem v Praze a druhého pro Slovensko se sídlem v Bratislavě.

Toto řešení je výhodné z hlediska ekonomického i administrativně správního. Po odborné stránce však jdeme proti vývoji ve světě, kde naopak v hydrometeorologických službách se připravuje a postupně i realizuje nadstátní sdružování některých funkcí, jako je např. výměna hydrologických a meteorologických informací a i analýza povětrnostních situací nad oblastmi nadkontinentálního rozsahu. Tento světový vývoj si vynucují jednak nákladné strojní investice, které si nemůže každá hydrometeorologická služba dovolit (radarové sítě, meteorologické družice Země, využívání samočinných počítačů), jednak i potřebná koncentrace odborníků-specialistů. Rozdělení čs. hydrometeorologické služby na služby dvě bude proto všude v zahraničí kvalifikováno jako řešení nesprávné.

Za tohoto stavu bude nutné dodržovat jednotné pozorovací předpisy, metodické pracovní postupy, šifrové kódy i tech-

Rozsáhlost činnosti k zabezpečení vody je soustředěna z velké části v rukou projektanta. Hydroprojekt Praha se svými pobočkami v Brně a Ostravě zpracovává bezmála již 20 let projekty vodních děl v komplexním pojetí celého našeho vodního hospodářství a mimo to práci i pro zahraniční zakázky.

Přes tyto zkušenosti se vedení podniku znovu koncem minulého roku zamýšlelo nad nedostatky v investiční výstavbě a mimo některá organizační opatření navrholo zlepšit projekční postupy, aby se zvýšila kvalita projekčních prací, aby se dosáhlo ve vodohospodářské výstavbě komplexnosti a lepší hospodárnosti. Dále se rozhodlo věnovat pozornost snižování investičních a provozních nákladů, technickému rozvoji a v maximální míře využívat výsledků vědy a výzkumu při řešení vodohospodářských problémů a zkvalitňování kádrů.

Hydroprojekt Praha zpracovává během roku stovky projektů na různých stupních, a proto - mám-li naše úkoly v roce 1969 zkonkretisovat, mohu uvést jen část našich úkolů (větší nebo zajímavější akce):

V oboru hydrotechniky

jsou to většinou vodní díla, sloužící pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou nebo na ochranu a zvýšení zemědělské produkce a jediné dílo (Dalešice) slouží také pro hydroenergetické účely. Z dopravních akcí uvádím projekt Malostranského tunelu k odlehčení dopravy v Praze. Z konkrétních vodohospodářských akcí dokončíme řešení přehrady na Bečvě u Teplíc, na Dyji u Nových Mlýnů, vodní dílo Přísečnice, vodní dílo na Vrchlicích, vodohospodářské úpravy na jižní Moravě, generální řešení D-O-L, jez Hadík-Obříství, Modřany, vodní nádrž Opatovice a z nových akcí vodní dílo Stanovice, úpravu Odry, Svinného potoka, Bouřlivého potoka, úpravu Odry u Mankovic, přehradu u Vlčovic apod.

V oboru meliorací

budeme pokračovat na řešení oblastí Třeboň I, II, Ohře I, III, Javorník - odvodnění, závlahy Bulhary - Valtice, Sedlčánský - Mochov, Jaroměř - Hradec Králové, Sekule - Levárea zahájíme další projekci na chebské pánvi, závlahy Lysá - Nymburk, závlahy Urbanice - Kosice, závlahy Odrovice - Pohořelice a úpravy potoků Rakovnického, Líšanského, Doubravky apod.

V oboru vodárenství

budou dokončovány vodovod Přísečnice, vodovod Káraný, vodovod Ústí n.L., Žernoseky, Jablonec - Souš, vodovody ze Želivky, vodovod Nýrsko - Klatovy, úpravna Dvůr Králové, Humolec - Pelhřimov - Pacov a z nových větších vodovodních akcí zahájíme práce na zásobování vodou z Obrtky, vodovod ze Stanovic, Sedlec - Suchdol - Lysolaje, Brno - Březovský vodovod, vodovod Moravský Krumlov, vodovod Holíč, Zemné - Polarikovo - Tvrdošovice, ostravský vodovod, vodovod Třebíšov - Sečovice, vodovod Vrbno apod.

Předpokládá se spolupráce na akci vodovod pro jihočeskou oblast z nádrže u Říмова, zásobení jihozápadních Čech z oblasti horní Otavy (Křemelná).

V oboru kanalizací

budeme pokračovat na čistírně Most, Ústí n.L., Hradec Králové, Cheza, Lovosice, Hlinsko, Vyškov, Znojmo, Holíč, Plzeň, Kyjov a zahájíme projekční práce na kanalizaci Modřan, rozšíření čistírny v Lounech, kanalizační čistírně Mímoň, Hradec Králové, Třeboň, Frýdlant, Ivančice, Moravský Krumlov, Jeseník, Vrbno, Ružomberok, Uherský Brod, Hrušovské chemické závody, Trstená - Tvrdošín, Litovel apod.

Rovněž na všech pobočkách se rozvíjí v rámci inženýrských služeb technická pomoc zejména pro čistírny a uvádění kapacit do provozu. Tuto činnost hodláme rozšiřovat jako službu investorům - provozovatelům i v roce 1969.

Na úseku technického rozvoje budeme pokračovat v rozpracovaných úkolech a z větších úkolů normalizačních vyjímáme přípravu normy Navrhování hydrotechnických staveb podle nově zaváděné metody mezních stavů ve vodárenství, budou

ukončeny základní normy Pitná voda a Jakost vody rozváděné potrubím, v kanalizacích ČSN - Projektování městských čistíren odpadních vod a z meliorací Trubní závlahové sítě a hydropedologický průzkum pro meliorační stavby.

Z typisáčnických úkolů pro rok 1969 uvádím studii Separace suspensí, Čiřiče a podélné usazovací nádrže, Otevřené rychlofiltry, Revize typového projektu, Usazovací a dosazovací nádrže.

I plán vývojových prací předpokládá ukončení rozpracovaných vývojových úkolů.

Slibně se rozrostla v minulém roce i naše činnost v zahraničí, jednak spoluprací s Polytechnou, jednak registrací Hydroprojektu u zahraničních agencí i přímá spolupráce a pronikání na světový trh v kooperaci s předními zahraničními firmami, které mají z dlouholeté činnosti vybudovány styky a vztahy k význačným investorským organizacím. Naše snaha vyústila v dohody o spolupráci, uzavřené na úrovni podniků s firmami v Holandsku, Francii, Itálii, Jugoslávii a jsou dále projednávány s firmami v Rakousku, Itálii, Libanonu a Švýcarsku.

V uplynulém roce podali jsme řadu nabídek samostatně nebo ve spolupráci s těmito zahraničními firmami na studie nebo projekty téměř ze všech oborů vodního hospodářství.

Mimo provádění zahraničních projektů z hydrotechniky pro Ghanu, Ceylon a vodárny pro SAR získali jsme již spolu s italskou firmou vypracování studie regulace a vodohospodářského řízení řeky Sávy v Jugoslávii a v soutěžním řízení jsou naše nabídky na projekt Zásobení vodou a kanalizace 2 měst v Ugandě, na vodním díle Ceylonu, v Libanonu, na Bahreinských ostrovech apod.

Jak jsem se již úvodem zmínil, činíme všechna opatření proto, abychom zahraničním i všem našim objednatelům mohli vyhovět, aby vodní hospodářství v nejbližších letech dosáhlo touženého předstihu, nutného pro další rozvoj naší společnosti.

Inž. Vladimír Pytl, ředitel Vodní zdrojů v Praze

Úkoly národního podniku Vodní zdroje Praha vycházejí především

- z požadavků odběratelů stavebně montážních prací při budování studní a zdrojů podzemní vody a s tím spojeného hydrogeologického průzkumu a rozvojových prací; mezi odběrateli převládají z více než 80 % vodohospodářské organizace, v současné době se v daleko větší míře objevují požadavky na menší a přitom efektivní zdroje pitné vody (vyšší vydatnosti, zářezy a studny pokud možno s dopravou do spotřebiště bez čerpání apod.);
- z potřeb národního hospodářství a celé společnosti, jež se uplatňuje prostřednictvím ekonomických nástrojů (odvodů, daní, úroků apod.), vážná hospodářská situace se projevuje stále zvyšujícími se nároky (zprůsnění podmínek hospodaření);
- z konkrétní situace v našem podniku, především na úseku výroby, rozvoje a ekonomiky a z nutnosti jeho plynulého vývoje.

Pro rok 1969 uvažujeme provést za 55 miliónů stavebně montážních prací, což při rozptýlenosti pracovišť (za rok asi 200 pracovišť) je velký úkol. Pro názornost to představuje za rok 14-15 km vyvrtaných a vystrojených studní, desítky spouštěných studní, zářezů a čerpacích zkoušek

Hlavní možnosti - rezervy - v růstu hrubého důchodu a zisku vidíme především v lepší organizaci práce a úpravě vlastních nákladů. Počítáme s výrazným růstem produktivity práce nasazením většího počtu nových moderních strojů či zařízení.

Na úseku hydrogeologického průzkumu zajišťujeme regionální průzkum např. v povodí řeky Loučné a Úhlavy, potoka Čepel a v oblasti Polomených hor, vesměs pro ŘV Praha. Z akcí konkrétně zaměřeného účelového průzkumu vystupují výrazně akce Louny - Poohří (KVRIS Teplice), povodí

Požadavky, které na nás uplatňuje stát prostřednictvím ekonomických nástrojů (odvody z hrubého důchodu, ze zásob, ze zůstatkové hodnoty základních prostředků apod.), reprezentují pro naši organizaci ročně asi 8 milionů Kčs. Protože se na náš podnik vztahuje hospodářská směrnice vlády ze září 1968, zvýšíme podle našeho předpokladu tyto odvody do státní pokladny o dalších 2,1 mil. Kčs. Hospodářskou směrnicí z roku 1968 se situace v našem podniku dosti zkomplikovala, protože po odvodu daní ze zisku nám nezbyvá mnoho prostředků pro obnovu strojního parku na nákup nových moderních souprav.

Ve vnitropodnikové sféře je hlavní směr vedení podniku veden k důslednému uplatnění vnitropodnikových pravidel řízení jako adekvátního odrazu ekonomické reformy, především pak k dosažení souladu vnitropodnikových pravidel s osobní odpovědností pracovníků a jejich hmotnou zainteresovaností; zde máme ještě značné nedostatky.

Zvláštní problém, jenž má u nás celkem značnou váhu, jsou mezilidské vztahy, které speciálně v našem podniku v roce 1968 byly podrobeny velkým nárazům. V našem podniku má zlepšení a upevnění mezilidských vztahů výrazné postavení. Tato otázka, souvisí s lepším kádrovým obsazením a především se správně zaměřenými způsoby odměňování; musíme zkontrolovat se stavem, kdy schopní vedoucí výroby a výborní vrtmistři vydělávají stejně jako jejich méně schopní a navyškonní spolupracovníci. Likvidovat nivelizaci ve výdělcích považujeme za jeden z rozhodujících kroků k zlepšení situace v našem podniku.

Vedení podniku je si vědomo, že stěžejní úkoly je schopno zvládnout jen pevným úsilím celého kolektivu, v dobré spolupráci s ostatními vodohospodářskými organizacemi a v atmosféře tvůrčího socialismu s lidskou tvářící.

Klokočky a zdroje pro Středolabský vodovod (KSVK Praha), oblast Ostravy apod. V roce 1969 dokončíme závěrečným vyhodnocením akci Litá po několika letech terénních prací pro zásobení Hradce Králové kvalitní pitnou vodou. Pokud jde o hydrogeologické studie, zpracujeme v roce 1969 severní část ústecké synklinály, oblast křídý na severním svahu Železných hor apod. Uvažujeme také se podílet větší měrou než dosud na rekonstrukci Státního vodohospodářského plánu v oboru podzemních vod.

Ve vodohospodářském rozvoji se soustřeďujeme na státní úkol "Umělá infiltrace do pevných hornin české křídý pomocí vrtů" a přijaté resortní úkoly "Regenerace vodárenských studní" a "Umělá infiltrace zátopových území". Kromě toho spolupracujeme velmi úzce s Hydrometeorologickým ústavem při realizaci pozorovací sítě pramenů a s Ředitelstvím vodních toků při vypracování hydrogeologických map 1 : 200.000 listu Hradec Králové a Praha.

Technický rozvoj chceme uplatňovat průběžně, při čemž nám jde letos především o inovaci nižších stupňů na vyzkoušených soupravách. Dále ověřujeme v různých těžkých podmínkách pojízdnou drapákovou soupravu. Z nových strojů nasazujeme rumunskou vrtnou kombinovanou soupravu FA 12, jež také usměrňuje vrtání sacím způsobem. Na čerpacích zkouškách se zaměřujeme především na objektivizaci měření. V roce 1969 začneme s vystrojováním trubních studní ocelovými plechy s ochranným hliníkovým povlakem; ochrana přispěje podstatně k zvýšení životnosti studní. Své úsilí na poli technického rozvoje zaměřujeme kromě jiného především na kvalitu našich prací, chceme tak skromně přispět Československému roku jakosti 1969.

Další úkol, který bychom chtěli dořešit, je otázka integračního zapojení Vodních zdrojů Praha v komplexním organizačním uspořádání vodohospodářských organizací. Rádi bychom navázali užší styky s vodohospodářskými organizacemi v Čechách i na Moravě a sloužili především jim. Při řešení však pociťujeme určitou nejasnost v základních názorech.

Inž. František Štolba, vedoucí vodohospodářského odboru
Pražských vodáren

Vodárenství hl.m.Prahy bude v roce 1969 tvořit důležitý článek etapy svého vývoje, který vyvrcholí uvedením zdroje Želivka v roce 1971 do provozu. Dále se připravuje konečné uvedení do provozu tzv. rozšíření zdroje Káraný kapacitou 800 l/s (celkem kapacita 1 800 - 2 000 l/s). Rozšíření provozu Káraný, které investičně buduje ŘVT Praha spočívá v novém způsobu těžení vody, a to na principu umělé infiltrace vody. Podkladem pro návrh této technologie byla dlouhodobá pokusná linka v Káraném-Sojovicích, která byla vybudována na množství 100 l/s. Zdroj Káraný potom bude zhruba z 50 % těžit vodu dosavadním způsobem (studny) a z 50% bude závislý na umělé infiltraci, tedy přímo na kvalitě řeky Jizery. Proto současně s výstavbou vodárenské investice byla důsledně požadována asanace povodí Jizery, hlavně pak s ohledem na odpadní vody z průmyslu celulózy a cukrovarů. V roce 1969 dojde k historické změně podstaty zdroje Káraný, který od uvedení do provozu v roce 1913 až doposud těžil přirozenou podzemní vodu pouze z části ovlivněnou přírodní infiltrací z Jizery.

Distribuční systém rozvodu vody bude v roce 1969 rozšiřován ve třech hlavních směrech. V přímém investorství Pražských vodáren se plánují akce k doplnění a rozšíření hlavní kostry distribuce novými řady, čerpacími stanicemi a vodojemy, a to jak s ohledem na výstavbu města, tak i v souvislosti s přípravou distribuce vody z budoucího zdroje Želivka. K tomuto druhu investic patří např. řady Jesenice-Zlíchov Ø 1200-1000 mm, zdvojená shýbka pod Vltavu v Praze 4-Podolí 2x1000 mm, mimosídlištní zařízení pro Jižní město, vodojem a čerpací stanice Chodová s výtlačkem Ø 800 a dalšími řady, akce vodojem a čerpací stanice Ládví I. v Praze 9 s výtlačným řadem Ládví I. - Ládví II. Ø 1000 mm, vodojemy Praha 4-Zelená Liška o kapacitě 18.000 m³, mimosídlištní řad Kobyličky-Bohnice Praha 8 Ø 600-500 mm, zásobní dálkové řady Praha 4-Braník-Modřany, Vypich-

-Ruzyně a další akce. Práce na těchto akcích v r.1969 buď pokračují nebo jsou zahajovány. Druhou kategorií investic tvoří rekonstrukce dožívajících vodovodních sítí v Praze 1, Staré město, Malá Strana a dále v Praze 5-Smíchov, kde se tempo výměny ještě zvýší. Celkový investiční plán pak počítá s realizací akcí v hodnotě více než 173,000.000 Kčs.

V investorství INPOS NVP a jiných investorů se v roce 1969 provede třetí kategorie investic, tj. řada dalších síťových rozvodů Ø 100 až 400 mm, souvisejících přímo s novou výstavbou obytných, průmyslových a jiných celků. Bude se např. pokračovat ve výstavbě sítí v sídlištních Severní město - Ďáblice, Praha 10 Skalka-Rybníčky III, Hostivařsko-Malešická průmyslová oblast ap.

K problémům, které sice nerozvíjí vodárenskou síť, ale nelze je přehlédnout, patří nutně přeložky řadů, k nimž dochází v souvislosti s výstavbou a přestavbou komunikací (SJ magistrála, Poděbradská ap.) dále pak, a to hlavně , s rozběhem výstavby metra a přestavbou železničního uzlu Praha. Nejrůznější, mnohdy jen velmi obtížně řešitelné přeložky i dálkových řadů o profilu až 1200 mm mají velmi nepříznivý vliv na průběh zásobování vodou. Zásobování vodou je poruchové hlavně při přepojování nových řadů.

V roce 1969 začneme s fluorizací vody v hlavních zdrojích. Toto nadlepení pitné vody, zajišťované podle požadavku hygieniků, si vyžádá mimo další trvalé provozní zvýšení nákladů investiční náklad ve výši asi 6,400.000 Kčs. Dokončení výstavby vodárny v Podolí, a to rekonstrukce filtrační stanice v polovině r. 1969, je rovněž významnou etapou v pražském vodárenství.

V roce 1969 dojde v Pražských vodárnách k dalšímu historickému kroku, a to na úseku činnosti pomocných provozů a opravy a zkušebny vodoměrů. Bude dokončena výstavba nových objektů v Praze 10-Hostivař, která si vyžádala náklad téměř 35,000.000 Kčs. Uvedením do provozu nového objektu budou poprvé v tomto století soustředěny a dokonale zmodernizovány dosud roztroušené pomocné provozy v Praze 7 na Letné (u staré vodárenské věže u Sparty) a v Praze 10 na Vinohradech (u staré vodárny Korunní). Vysokou kva-

litu bude mít cejchovní stanice vodoměrů, která bude vybavena nejmodernějšími měrnými stolicemi z dovozu z Rakouska

K modernímu vodovodnímu systému nutně patří i centrální ovládnutí distribuce a kvalitní údržba vodovodní sítě. I v tomto směru činnosti je rok 1969 jakýmsi mezníkem, neboť bude zahájena výstavba centrálního dispečinku Flora a automatizace severozápadního sektoru Prahy.

K údržbě sítě a opravě poruch se připravuje přestavba objektu Praha 2 - Karlov (1970-71 realizace). Tento úsek bude vybaven osvědčenými stroji a přístroji, jako jsou hleďáče poruch a potrubí (Dinacord NSR, Aqua NSR ap.), motorové řezačky potrubí (Partner-Švédsko), motorové sbíječky (Cobra-Švédsko), autobagry (T 138, Bělorus SSSR), kompresory různých typů ap., neboť jen dobře vybavenou mechanizační četou lze zajistit pohotovost a urychlené záchrany v případě havárií. Rovněž se rozšíří úsek nouzového zásobování vodou, i když jeho dosavadní vybavení (4 autocisterny a 50 voznic) dosahuje v naší republice zcela ojedinělých rozměrů.

K dosažení úspěchů v mechanizaci, automatizaci a úpravě poměru pomáhá Pražským vodárnám velmi účinně, ne slovy, ale skutkem, dobře zpracovaný a hlavně uskutečňovaný plán technického rozvoje, na kterém se podílejí všechna oddělení.

Závěrem je třeba zdůraznit, že rok 1969 bude jedním z článků řetězu let, které do roku 1975 podstatně zvýší kapacitu a schopnosti vodovodu Prahy jako celku. Objem akcí je mimořádně vysoký, ale město Praha si ho plně zaslouhuje.

Lektoroval dr. inž. J. Kurka

Inž. Ján Martinko, riaditeľ KVhS B. Bystrica

S rozvíjajúcim sa priemyslom v Stredoslovenskom kraji výstavbou sídlisk a obcí rastú požiadavky na dodávku pitnej vody. Táto sa nedá realizovať bez rozširovania stávajúcej vodovodnej siete a výstavby nových vodovodov. Tieto skutočnosti vyvolávajú zvýšené požiadavky na investície, zabezpečenie dostatočných vodných zdrojov a stavebných kapacít. Hospodárska smernica pre rok 1969, i keď nepokrýva všetky požiadavky investorov, má v objeme proti roku 1968 stúpajúci trend. Nedostatok limitu na novozahajované akcie však neumožňuje zahájiť všetky dôležité stavby z hľadiska iných investícií a havarijného stavu u rekonštrukcií starších vodovodov. Na tomto úseku očakávame, že limit na tieto stavby bude ešte uvoľnený dodatočne, ináč by vodohospodárska výstavba na úseku vodovodov a kanalizácií neumožnila plánovaný rozvoj miest a obcí. Značný objem investícií tvoria rozširovačky a menšie investície. Dodávateľia o tieto nejavia dostatočný záujem pre ich ekonomickú neatraktivnosť. Každý rok na ich zabezpečenie je potrebné vynaložiť veľa úsilia. Ani rok 1969 nie je výnimkou.

Stredoslovenský kraj v zásobovaní obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov v roku 1968 prekročil 40 %. 56 % je zásobovaných zo súkromých a verejných studní a cca 4 % je nútených doposiaľ používať vodu potočnú. Urychlené napojenie ďalších obyvateľov na verejnú vodovodnú sieť je naliehavé, pretože viac ako 80 % studní má vodu zdravotne závadnú.

Nezanedbateľný prínos pri výstavbe miestnych vodovodov má akcia "Z". V našom kraji je t.č. rozostavených 93 akcií. Ročne sa touto akciou napojí na vodovod v priemere 1 - 2 % obyvateľstva. Aj v roku 1969 sa naďalej počítá s touto svojpomocnou akciou výstavby miestnych vodovodov.

Zabezpečenie vodných zdrojov v potrebnom časovom predstihu je hlavnou podmienkou pre včasnú a kvalitnú prípravu

nových vodovodov a doplňujúcich zdrojov. Stredoslovenský kraj je charakterizovaný veľkým množstvom pramenitých vôd, hlavne v severných častiach kraja a ich nedostatkom v južných oblastiach. Preto sa orientujeme na zachytávanie prameňov a hydrogeologický prieskum v údolných nivách riek. Re rok 1969 sa uvažuje podstatne vyššia čiastka na prieskum, aby boli vytvorené predpoklady k rýchlejšiemu tempu výstavby vodovodov po roku 1970 podľa TEK uvažovanej do roku 1980.

Značný kus práce v roku 1969 nás čaká na dokončení kanalizačných čistiarní v Lučenci, vo Zvolene a Handlovej. Podľa doterajších skúseností, žiadnu čistiareň sa nám nepodarilo uviesť do prevádzky v pôvodne stanovenom termíne. Príčiny sú rôzne. Jednu vidím v tom, že dodávatelia stavebnej časti nevedia zabezpečiť včas stavebnú pripravenosť k montáži. Aj keď majú objektívne príčiny, nedostatok pracovníkov, materiálu a iné, hlavnú príčinu vidíme v nedostatočnom zabezpečovaní časového harmonogramu výstavby podľa POV. To, čo sa zamešká na začiatku výstavby, snažia sa dohnať vo finiši, keď sa blížia termíny stavebnej pripravenosti, čo už mnohokrát nie je možné, vzhľadom na technologické postupy prác. Dodávatelia technologickej časti sú zas vo svojich požiadavkách neústupní a trvajú na odovzdaní všetkých objektov k montáži súčasne, namiesto postupného preberania, čo by urýchlilo ukončenie celej stavby. Problém robia aj dlhé lehoty výstavby. Nie je možné dostať včas technologické podklady k projektovej príprave stavby vzhľadom na to, že dodávateľ technológie má dostatok času k príprave svojich dodávok. Tým sa zdržuje stavebná pripravenosť, čo je nakoniec ako začarovaný kruh.

Otázkam vodohospodárskej investičnej výstavby budeme aj v roku 1969 venovať sústavnú pozornosť. Zabezpečujeme dostatočný projekčný predstih. Posledné roky sa plán investícií plní. Chceme vytvoriť predpoklady, aby v našom kraji do roku 1980 sa dosiahlo 64 % zásobovaných obyvateľov.

Na úseku prevádzky ako veľmi dôležitú úlohu nám plán ukladá zabezpečiť dodávku vody zo skupinových vodovodov. Na zabezpečenie dostatočného množstva a kvality, pripravujeme ďalšie technicko-organizačné opatrenia. Predovšetkým je to prístrojová technika na kontrolu kvality vody na Pohronskom skupinovom vodovode, vylepšenie technológie úpravy vody na úpravni v Hriňovej a posilnenie údržbárskych čiat. Vážna úloha nás čaká na zamedzení ďalšej korózie potrubia na skupinovom vodovode H-L-F a MUB. Doteraz skúšané metódy sa ukázali dosť neúčinné a nákladné. Očakávame, že na tomto úseku nám účinne pomôže Výskumný ústav vodohospodársky Praha.

Naša organizácia dňom 1. januára 1969 prešla na hospodársky spôsob riadenia a plánovania. Od tohoto očakávame, že dá väčší priestor k uplatneniu iniciatívy kolektívu pracovníkov našej organizácie. Nakoniec od roku 1969 očakávame, že sa prijme zákon o postavení podniku a upraví sa aj organizačné vzťahy na úseku vodovodov a kanalizácií.

Josef Bednář, dipl.techn. MLVH

Ve dnech 20. a 21. listopadu 1968 se konal v Brně ustavující sjezd Českého odborového svazu pracovníků vodního hospodářství, za účasti 300 delegátů, zástupců nižších odborových složek a hostů. V programovém referátu zdůraznil Zdeněk Hejna, předseda přípravného výboru Svazu úkoly a cíle, které předznamenávají kvalitativní zvrat odborářské činnosti a postavení odborové organizace v nových ekonomických a státoprávních podmínkách.

Jsou to zejména úkoly na úseku hmotné zainteresovanosti pracovníků vodního hospodářství generální přestavbou mezd, odstraňování dosavadního podhodnocení vodního hospodářství a spravedlivější odměňování ve vztahu k celostátní úrovni.

Zkvalitňování lázeňské a rekreační péče, a to přidělováním poukazů od roku 1970 již z pozice odborového svazu a výstavbou vlastních objektů ve spolupráci se slovenským odborovým svazem. K této části programu například Ostravské vodárny a kanalizace přislíbily Kčs 200.000 jako příspěvek na vybudování léčebného domu v Piešťanech.

Za účasti pracujících rozvíjet nejen osvědčené organizační formy, ale na podkladě potřeb vodohospodářských podniků, závodů a pracovišť vypracovávat kvalifikovaná stanoviska, příp. vlastní návrhy na řešení organizačního uspořádání odvětví vodního hospodářství v rámci zákona o podniku a v souladu s ekonomickou přestavbou národního hospodářství.

Při zavádění nové techniky si odborový svaz klade za cíl ve spolupráci s ČSVTS důsledně uplatňovat vědecké a technické poznatky, pokrokovou technologii, dokonalejší organizaci práce ve výrobě a další rozšiřování mechanizace a automatizace. Jako nástroje k zajišťování dlouhodobých technicko-ekonomických koncepcí využívat kolektivních smluv.

Tyto programové cíle se staly i obsahem usnesení, které bylo jednomyslně schváleno. Bohatá diskuse potvrdila správnost usnesení. Předsedou odborového svazu pracovníků ve vodním hospodářství byl zvolen dlouholetý odborářský funkcionář ve vodním hospodářství soudruh Zdeněk Hejna.

Po ustavení Slovenského odborového svazu slučuje Český odborový svaz pracovníků vodního hospodářství přes 20.000 členů. Diskuse delegátů a hostů potvrdila správnost ustavení Českého odborového svazu jako dalšího významného kroku ve státoprávním uspořádání při řešení problémů a účasti odborářů na dalším rozvoji vodního hospodářství.

Zdeněk Hejna, předseda Českého odborového svazu pracovníků vodního hospodářství

CHCETE BYŤ "VLASTNÍKMI" VÁŽSKEJ KASKÁDY ?

Inž. A. Jambor, RVT-SPV Piešťany

Inž. A. Ladecký, ŠVI-inšpektorát Žilina

Mesačník VODOHOSPODÁRSKE TECHNICKO-EKONOMICKE INFORMÁCIE v ročníku 1969 bude v rubrike "Vodné toky a nádrže" postupne uverejňovať údaje o jednotlivých vodných dielach na rieke Váh.

Akonáhle budete mať všetky čísla VTEI ročníka 1969, stačí len oddeliť príslušné strany, z rubriky "Vodné toky a nádrže", tieto spolu zopnúť a máte, respektíve "vlastníte", všetky vodné diela na rieke Váhu - celú Vážsku kaskádu.

Vo VTEI budú postupne uverejnené údaje a fotografie týchto diel :

- ORAVA
- HORNOVÁŽSKA KASKÁDA
KRPEĽANY - SUČANY - LIPOVEC
- STREDNOVÁŽSKA KASKÁDA
HRIČOV - MIKŠOVÁ - POVAŽSKÁ BYSTRICA
- NOSICE
- PRVÁ VÁŽSKA KASKÁDA
DOLNÉ KOČKOVICE - LADCE - ILAVA - DUBNICA NAD VÁHOM -
- SKAICA (TRENČÍN)
- DRUHÁ VÁŽSKA KASKÁDA
TRENČIANSKE BISKUPICE - KOSTOJNÁ - NOVÉ MESTO NAD VÁHOM -
- HORNÁ STREDA
- DOLNOVÁŽSKA KASKÁDA
DRAHOVCE - MADUNICE

Podotýkame, že seriál o Vážskej kaskáde je spracovaný formou stručného, katalógového prehľadu.

VÝZNAMNÝ ÚSPĚCH VODOHOSPODÁŘSKÝCH FILMŮ

Inž. J. Lauerman a V. Pšenčík, VÚV-Praha

Ve dnech 14. - 19. října 1968 se konala v Pardubicích VI. přehlídka technických, vědeckých a naučných filmů "TECH-FILM 68". Byla to, co do počtu přihlášených filmů jak od našich výrobců, tak ze zahraničí, dosud největší přehlídka. Do soutěže bylo přijato 124 filmů, z toho 51 zahraniční produkce.

Porota rozhodla udělit 6 hlavních cen a 6 čestných uznání.

Mimořádného úspěchu dosáhly odborné filmy z produkce filmového studia Výzkumného ústavu vodohospodářského. Získaly 2 hlavní ceny a 1 čestné uznání.

Hlavní cenu v kategorii filmů naučných a instrukčních získal film

"Odpadní vody z jatek a masného průmyslu",

hlavní cenu v kategorii filmů dokumentárních a reportážních získal film

"Vodní dílo Orlické - Turbiny",

a čestné uznání v kategorii filmů vědeckých a výzkumných získal film

"Umělá infiltrace".

Režisérkou všech tří oceněných filmů je Olga Růžičková.

Film "Odpadní vody z jatek a masného průmyslu" si všímá postupu výroby na jatkách a v masném průmyslu vůbec, sleduje vznik odpadních vod a vyzdvihuje možnosti, jak jejich množství redukovat. Jsou zachyceny čistírny masného průmyslu (mechanická i biologická část) a hodnoceny dosažené způsoby v těchto čistírnách obvyklé.

Dokumentární a reportážní film "Vodní dílo Orlické - turbíny", zachycuje především dopravu, montáž, garanční zkoušky a uvedení turbin orlické přehrady do provozu.

Kresbami je vysvětlen projekt elektrárny, turbin a generátorů, takže působí uceleným dojmem.

Film "Umělá infiltrace" řeší hydraulický výpočet umělé infiltrace z otevřených vsakovacích nádrží. Zachycuje obecně platnou metodu, které bylo použito při návrhu umělé infiltrace pro zásobování hlavního města Prahy vodou.

Vyznamenané filmy a jiné odborné filmy s vodohospodářskou tematikou si mohou vodohospodářské organizace a jiní zájemci vypůjčit ve Výzkumném ústavu vodohospodářském v Praze 6, Podbabská 30.

Technické filmy lze si vypůjčovat u Krátkého filmu, Praha 1, Jindřišská 34 (s. Šolc), od 1.V.69 pak u Infor-Film-Service, Praha 2, Štěpánská 42. Poplatky za půjčování filmů, které se t.č. kalkulují, budou asi Kčs 10,- za 1 film/den, bez ohledu na metráž.
